

СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Бондаренко А.І., Чухно І.А.**

*доцент кафедри менеджменту і адміністрування, к. держ. упр.
спеціальність «Менеджмент організацій і адміністрування», 6 курс
Національний фармацевтичний університет, м. Харків

В умовах ринкової економіки забезпечення ефективності управління є метою будь-якого підприємства, оскільки саме ефективність управління забезпечує успішне функціонування та розвиток кожної організаційно-господарчої ланки.

Ефективність управління не визначається лише факторами зовнішнього середовища підприємства, в першу чергу ефективність залежить від дій персоналу в процесі діяльності організації, в процесі реалізації розроблених планів і програм розвитку підприємства, в процесі досягнення певних цілей. Тобто, ефективність управління залежить від якості цілепокладання, адекватності обраних стратегій цілям підприємства, оптимальності процесів реалізації стратегій, мотивації персоналу на досягнення цілей, кваліфікації персоналу, технології та стилю управління.

Проблема ефективності – це завжди проблема вибору. Вибір стосується того, що робити, які види продукції, яким способом, як їх розподілити і який обсяг ресурсів використовувати для поточного і майбутнього споживання.

Рівень ефективності впливає на рішення цілого ряду соціальних і економічних завдань, таких як швидке економічне зростання, підвищення рівня життя населення, зниження інфляції, поліпшення умов праці та відпочинку.

Ефективність у широкому значенні цього слова означає співвідношення між результатом (ефектом) та витратами.

У загальному вигляді ефективність організації можна охарактеризувати як співвідношення між ціною продукції, її собівартістю і якістю. У ринковій економіці це співвідношення має певні закономірності – зростання якості продукції

призводить як до збільшення виробничих витрат, так і до підвищення ціни. Однак темпи зростання собівартості повинні бути нижчими від темпів збільшення ціни. Якщо ж відбувається зворотний процес, то він означає зниження ефективності діяльності організації. Тому ефективною буде реалізація заходів, спрямованих на підвищення ефективності виробництва за рахунок економії всіх виробничих ресурсів.

Ефективність виробництва – об'єктивна економічна категорія, що характеризує ступінь досягнення загальних і окремих результатів від оптимального використання всіх ресурсів підприємства (матеріальних, трудових, фінансових). Головною метою розробки бізнес-плану і стратегії підприємства є забезпечення ефективного і прибуткового виробництва. Важливе значення при цьому має вибір оптимальних економічних рішень, які торкалися б усіх аспектів господарської діяльності підприємства.

Економічна ефективність від впровадження певних організаційно-технічних заходів на окремих стадіях виробничого процесу може виявлятися у різних формах. При визначенні її слід забезпечувати порівнянність варіантів щодо поточних витрат та капітальних вкладень, враховуючи чинник часу.

Для практичного використання цієї економічної категорії при плануванні і обліку необхідно розглядати її у різних аспектах, відповідно до сфери прикладання, рівня матеріального виробництва, об'єкта визначення та методів розрахунку.

В умовах ринкової економіки за критерій економічної ефективності доцільно приймати максимізацію прибутку від виробництва і реалізації продукції при мінімальних витратах.

Підвищення ефективності і якості роботи підприємства в умовах ринкової економіки можна досягти лише шляхом поєднання техніки і прогресивної технології з раціональною організацією виробництва і праці, тобто впровадженням ефективного менеджменту.

Рівень ефективності діяльності залежить від багатьох факторів. Тому, для практичного вирішення завдань управління ефективністю важливе значення набуває

класифікація факторів її зростання за певними ознаками. Класифікацію чинників зростання ефективності виробничо-економічних та інших систем діяльності доцільно здійснювати за трьома ознаками: 1) видами витрат і ресурсів (джерелами підвищення); 2) напрямками розвитку і вдосконалення діяльності; 3) місцем реалізації в системі управління діяльністю.

Групування чинників за першою ознакою дає досить чітке визначення джерел підвищення ефективності: зростання продуктивності праці і зниження зарплатомісткості продукції, зниження фондомісткості та матеріаломісткості виробництва, а також раціональне використання природних ресурсів.

Активне використання цих джерел підвищення ефективності діяльності передбачає здійснення комплексу заходів, які за змістом характеризують основні напрямки розвитку і вдосконалення виробничо-комерційної діяльності суб'єктів господарювання. Пріоритетними напрямками є: прискорення науково-технічного й організаційного прогресу (підвищення техніко-технологічного рівня виробництва; вдосконалення структури виробництва, організаційних систем управління, форм і методів організації діяльності, її планування і мотивації); підвищення якості і конкурентоспроможності продукції (послуг); всебічний розвиток і вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.

Можливі напрями реалізації внутрішніх і зовнішніх факторів підвищення ефективності діяльності підприємств і організацій неоднакові за ступенем впливу, ступенем використання й контролю. Тому для практики господарювання, для керівників і спеціалістів (менеджерів) суб'єктів підприємницької діяльності важливим є детальне знання масштабів дії, форм контролю і використання найбільш істотних внутрішніх і зовнішніх факторів ефективності на різних рівнях управління діяльністю трудових колективів. Той або інший суб'єкт господарювання може і повинен постійно контролювати процес використання внутрішніх факторів через розробку і послідовну реалізацію власної програми підвищення ефективності діяльності, а також враховувати вплив на неї зовнішніх факторів.